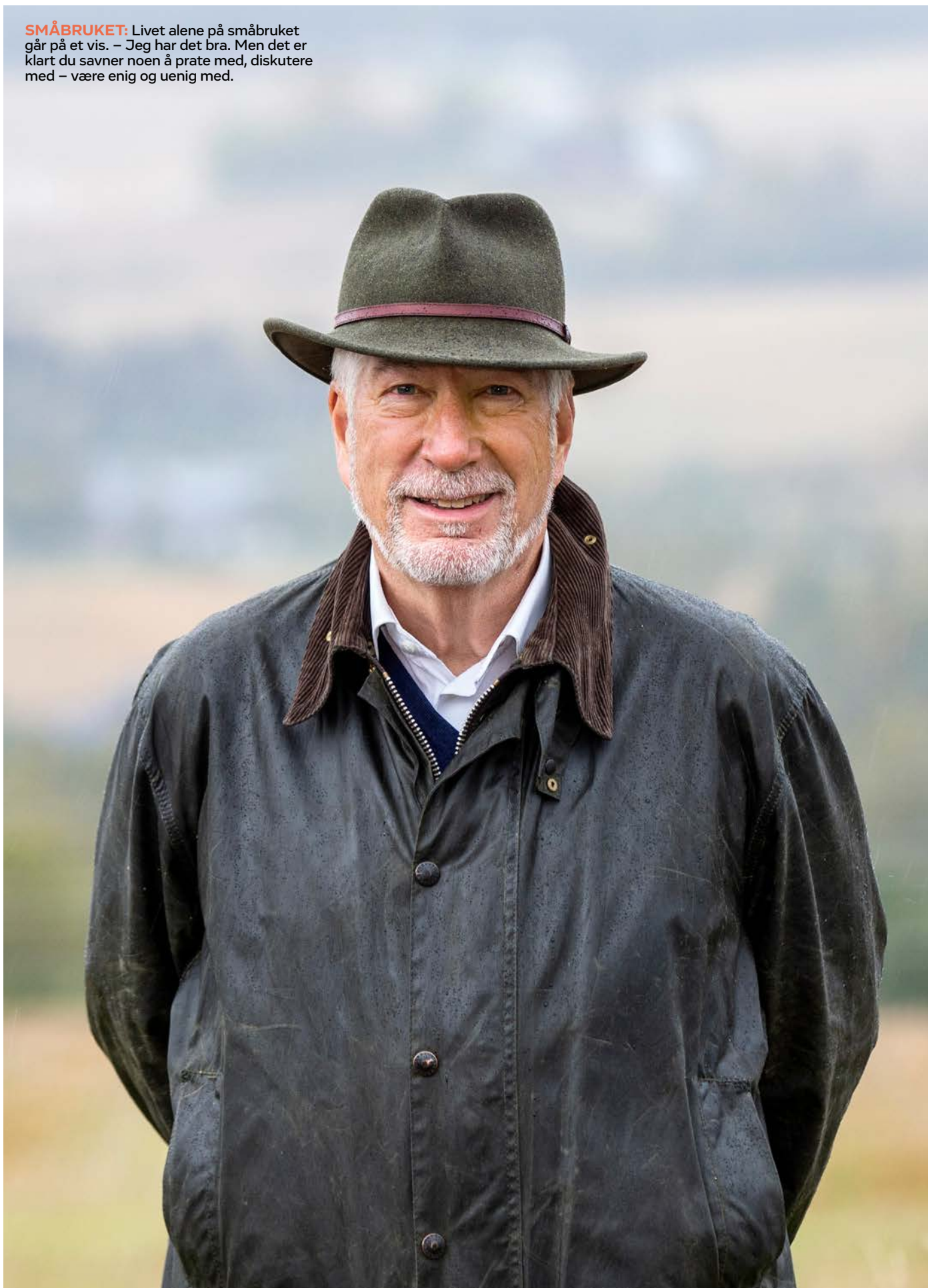

SMÅBRUKET: Livet alene på småbruket går på et vis. – Jeg har det bra. Men det er klart du savner noen å prate med, diskutere med – være enig og uenig med.

Sigbjørn Johnsen mistet kona i kreft

Der det er djup kjærlighet, blir det djup sorg

2018 ble året da Sigbjørn Johnsen mistet både kona og jobben som fylkesmann. Nå skriver han om kjærligheten til kona, og en fortsatt tro på livet og fremtiden.

TEKST: Marianne Smeby Strand FOTO: Gry Traaen

SOMMEREN 2018: Helle og Sigbjørn i sommerhuset på Fur i Danmark.

BRUMMUNDAL De skulle bli gamle sammen. Sigbjørn (69) så frem til pensjonisttilværelsens tosomhet hjemme på småbruket med vakre Mjøsa som bakteppe. Vinglasset i skumringstimen på fredagene. Kaffekoppen med utsikt over det vakreste landskap de kunne tenke seg. Bekymringsløse

uker med morgenbad og gode samtaler i sommerhuset i Danmark, konas fødeland.

Så skulle 2018 i stedet bli året der livet tok en altfor brå vending da kona Helle døde.

I disse dager kommer boken der han skriver om kjærligheten, sorgen og savnet etter kona gjennom mer enn tre

” *Du må se på dagen i dag som en du får, dagen i går får du aldri att.*

tiår, barndommens dype røtter, politisk bevissthet, og sin søken inn i lyrikkens verden. Om «stubber i livet, døden og alt imellom» – som Alf Prøysen ville sagt.

DE NÆRE TINGENE

Sigbjørn Johnsen har skrevet memoarbøker før. Denne gangen skriver han om livet. Kjærligheten. De nære tingene. Og ikke minst kona. Et rastløst hjerte var kommet hjem, sier han om møtet med kona i et bryllup i Danmark i 1985. Det var kjærlighet fra første stund. Hender som møttes under bordet, og starten på det som skulle bli nesten 35 år i tosomhet.

Den karakteristiske cowboyhatten er på plass. Høstdager er grå, men Mjøsa

ligger der like vakker som alltid. Næring til jorda, insisterer han, om regnet som sildrer ned.

Her i det vakre Mjøslandskapet har de hatt sin base helt siden hun kom flyttende fra Danmark til Stavsjø og Hedmark som nyutdannet lege. Tre barn kom til verden. Familieliv, reising, pendling, politikk, statsrådsposter og konas legegjerning fylte livet. Pensjonisttilværelsen begynte å nærme seg for dem begge.

«Når du blir 70 år, så skal vi ta tilbake mer av tida som skal være for bare oss», pleide kona å si, selv etter at hun ble syk. Håpefull til det siste.

KLUMP AV SAVN

Klumpen i magen av savn er der hele tiden.

– Der du før var to, er du nå en. Der det er dyp kjærlighet, blir det dyp sorg. Samtidig, selv om jeg skriver om det å miste, så er dette også en hyllest til kjærligheten. Det er det viktigste – og det gjør at du også kan gå videre. Og det har jeg med meg.

FYLKESMANNEN:
I fjor kom flere omveltninger i livet. Ikke bare døde kona Helle, men han måtte forlate stillingen som fylkesmann etter 21 år, da fylkesmannsambetet i Hedmark ble lagt ned etter 238 år.

Det har vært vanskelig å skrive en bok om noe som er så nært.

– Alle opplever det en gang i livet – å miste noen som står nær. Folk tar det forskjellig, men det er noen fellestrekk. For uansett: Livet må gå sin gang. Og en må aldri glemme å bruke de dagene du får, selv om du mister noen du er glad i. Det er viktig ikke å tape håpet, sier 69-åringen. Kona ville sagt det samme.

– Jeg vet at Helle ville sagt at «du må stå opp om morran». Du må møte enhver dag med et åpent sinn og de muligheter livet gir. Uansett hvilken vanskelig sak som møter deg; livet må likevel håndteres. Du må se på dagen i dag som en du får, dagen i går får du aldri att. Du har et valg, som du har ellers i livet. Du kan bli i fortida, eller gå inn i fremtida.

SAVNEN SITTER I

Minnene om kona bærer han med seg. Han ser henne levende for seg og kjenner minnene i veggene. Fortsatt sier han god natt til den tomme siden av sengen hver kveld.

– Kjærligheten er der, selv om den fysiske kjærligheten ikke er der. Og det gjør at dagene blir mye enklere. Det viktige er å bære med seg alt det gode som du har. Det er viktig å gå videre i livet. Du må fortsette å leve. Fortsette å se fremover. Det må man alltid gjøre, uansett hvor gammel man er.

Den brutale sorgen er ikke så fremtredende lenger. Savnet, derimot, sitter fortsatt i. Det er bra, slik skal det være, mener han, for det forteller deg at du fortsatt er et levende menneske.

” *For å leve et godt liv må du være glad i hverdagen, for det er flest av dem.*

Livet alene på småbruket går på et vis.

– Jeg har det bra. Men det er klart du savner noen å prate med, diskutere med – være enig og uenig med.

POLITIKK OG VERDIER

Hedmark er hjemme. Mjøsa og naturen rundt gir ro i sjela. Han vokste opp bare noen kilometer unna Prøysens barndomshjem, i et Husbankhus

på Stavsjø. Barndommen og ungdomstida var trygg og god. Han glemmer aldri hvor han kommer fra. Er stolt over slekta, enten de er skogsfolk, tjenestefolk og husmenn. Det er det som er hans røtter, og som ga grobunn for den politiske bevisstheten.

Allerede som 14-åring meldte han seg inn i AUL, Arbeiderungdomslaget som det het den gangen. Han ville valgt det samme partiet igjen. Ikke på grunn av alle posisjoner, statsrådsposter eller plassen på Stortinget. Men fordi politikken i seg selv har kraft til å prege og endre utviklingen, mener han.

Selv om han hverken er fylkesmann, statsråd eller stortingsrepresentant, er han

fortsatt opptatt av politikk. Der har han fortsatt en plass, og sitt engasjement, enten han snakker om befolkningsutvikling eller klima.

– Jeg har hatt et privilegert liv i politikken i mer en halvparten av mitt voksne liv. Politikken forlater meg aldri. Du kan være opptatt av politikk selv om du ikke sitter på Stortinget. Politikk er ikke bare i partipolitikken, men å gi ditt bidrag i frivillig, samfunnsbyggende arbeid. Det er det som er det viktigste. Politikk handler om de verdiene du har med deg.

Han stopper opp litt, fristet til å si litt om valgkampen som er over og som i stor grad har vært preget av enkeltsaker. Men han lar det ligge.

FAMILIEN: Sigbjørn Johnsen med familien samlet. Her med kona Helle og barna.

OM SIGBJØRN

Storingsrepresentant for Hedmark Arbeiderparti fra 1977–1997. Finansminister i 1990–1996. Fylkesmann i Hedmark 1997–2018, avbrutt av fire år som finansminister i 2009–2013. I dag spesialrådgiver for departementene.

SIGBJØRN JOHNSEN DET BESTE I LIVET

Stubber om livet, døden og alt imellom

ALLSIDIG: Han kan mer enn å holde orden på oljemilliardene, og sørge for «penger på bok». Den tidligere finansministeren, fylkesmannen og nå snart pensjonisten, er bokaktuell.

– Alle vet hvor jeg hører hjemme og hvor jeg kommer fra: Felleskapstanken. Det å passe på dem som sakker akterut. Det preger jo det synet jeg har på livet og samfunnet. At det du holder på med er mye viktigere enn deg selv. Tanken om at du får til så uendelig mye mer i felleskap enn som enkeltperson.

SMÅ GLEDER

I lyrikken finner han både trøst og inspirasjon. Selv fra talerstolen på Stortinget har han klart å bevilge mer enn tall og statsbudsjett. Interessen har han hatt siden slutten av 60-tallet, da begynte han også å skrive egne dikt preget av tida, politiske begivenheter og forelskelser.

– Jeg finner mye inspirasjon og trøst i lyrikken. Det som slår meg, er tidløsheten i et dikt. Det bærer et budskap som går gjennom tida, på en måte. Ofte ellers bruker vi fryktelig mye ord, men med dikt evner du å si mye med få ord.

Å komme fra «små kår» behøver ikke å bety at du er fattig, sier Prøysen. Han er med ham hele tiden. Tilhører det samme landskapet og deler de samme grunnverdiene. Den største gleden finner han i de nære tingene; Vårsolen som skinner, en skitur med utsikt mot Mjøsa; samholdet i små og store samfunn rundt oss. Han er ikke kravstor, den trauste hedmarkingen, når han leter etter de viktige tingene

i livet. Det sitter i ryggmargen, i det hedmarkske arbeiderklasse-blodet.

– For å leve et godt liv må du være glad i hverdagen, for det er flest av dem. Så er det ikke noe hemmelighet at jeg er glad i å prate om – og observere – alle disse små tingene som skjer rundt deg. Ofte har det med at vi har det altfor travelt – vi har ikke tid til å stoppe opp og sanse litt, finne de gylne øyeblikk, og lagre dem i bevisstheten din.

MENNESKEMØTER

Ingenting overgår det å komme nær folks virkelighet; ha tid til samtalen og diskusjonen, mener han. Mange mennesker gjør inntrykk på ham.

– Folk som bærer på en spesiell historie. Folk som har ligget nede og reist seg. Samtaler med folk, der du kommer litt på innersida. Et menneske er mye mer enn det du ser. Ofte har vi en tendens til å dømme folk etter hvordan de ser ut.

Selv ser han annerledes ut på innsida enn på utsida. Han smiler:

– Fra yttersida ser du at jeg ser eldre ut enn jeg var i går. Men på innsida er jeg ikke eldre.

Like fullt: Snart venter pensjonisttilværelsen. I fjor måtte han også slutte som fylkesmann etter 21 år, da fylkesmannsembetet i Hedmark ble lagt ned etter 238 år. Han er den siste av fylkesmennene med fast kontrakt til fylte 70 år, det blir han neste år og er frem til da spesialrådgiver.

Han har fortsatt mye å bidra med. Holder foredrag. Leser. Er engasjert og aktiv. Ikke bare skal fysikken holdes ved like, også hodet må holdes aktivt.

– Jeg møter unge og eldre, folk fra alle samfunnslag. Det har alltid gitt meg mye. Det er både en inspirasjon og en drivkraft. Selv om du har fått honnørrabatt så er du ikke avleggs av den grunn. Du kan fortsatt mye å by på. Du kan kanskje ikke drive den hardeste intervalltreningen, men du kan gi noe av deg selv. Bare det å sette seg til, det vil jeg itte anbefale.

Livet går videre. Også uten Helle. Selv om hun alltid er med han på sitt vis.

– Du må møte hver dag med et lyst sinn. Det er mye som ikke er aldersbestemt. Selv om du er ung eller eldre, det går ikke an å planlegge resten av livet i detalj. Du kan bestille en reise, og du kan dra på fotballkamp i London. Men livet har lært meg at overraskelser i livet kan komme brått. Det eneste du kan bestemme deg for er å leve dagene som kommer. Jo eldre du blir, jo færre dager har du att. •

hjemmet@egmont.com